

Міністерство освіти і науки України
Департамент освіти і науки Львівської облдержадміністрації
Кафедра міжнародної інформації
Національного університету «Львівська політехніка»
Судовишнянська міська рада об'єднаної ТГ Яворівського району
Львівської області

Збірник матеріалів
науково-практичної конференції

**ТУРИСТИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ СУДОВОВИШНЯНСЬКОЇ
ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ:
СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ**

15 травня 2021 року
м. Судова Вишня

Львів
2021

УДК 338.48(477.8)

Туристичний потенціал Судово-вишнянської територіальної громади Львівської області: стан і перспективи розвитку : зб. матер. наук.-практ. конф. (м. Судова Вишня, 15 травня 2021 р.) / Міністерство освіти і науки України, Національний університет «Львівська політехніка». – Львів, 2021. – 260 с.

У збірнику матеріалів науково-практичної конференції розглянуто історико-культурні, природні та інші ресурси Судово-вишнянської туристичної дестинації Львівської області. Запропоновано інноваційні наукові розробки, методичні прийоми, підходи в справі теоретичної і практичної організації туризму, висвітлюються важливі й актуальні питання стану, перспектив розвитку туристичної дестинації Судово-вишнянщини. Надано рекомендації щодо залучення туристичних ресурсів у розвиток сфери гостинності цього краю.

Для наукових, науково-педагогічних працівників, фахівців у галузі туризму, краєзнавців, студентів, учнів і всіх, хто не байдужий до майбутнього рідного краю.

ОРГАНІЗАТОРИ КОНФЕРЕНЦІЇ:

- Департамент освіти і науки Львівської обласної державної адміністрації
- Управління туризму та курортів Львівської обласної державної адміністрації
- Кафедра міжнародної інформації Національного університету «Львівська політехніка»;
- Судово-вишнянська міська рада об'єднаної територіальної громади Яворівського району Львівської області

УПОРЯДНИКИ:

- З. І. Фольтович* – голова оргкомітету, голова Судово-вишнянської міської ради об'єднаної територіальної громади Яворівського району Львівської області;
- О. З. Анісімович-Шевчук* – відповідальний редактор, кандидат політичних наук, доцент кафедри міжнародної інформації ІМФН НУ «Львівська політехніка»;
- В. В. Гулай* – член оргкомітету, доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри міжнародної інформації ІМФН НУ «Львівська політехніка»;
- Г. С. Курляк* – член оргкомітету, начальник відділу освіти, культури та туризму, сім'ї, молоді та спорту Судово-вишнянської міської ТГ Яворівського району Львівської області;
- О. П. Яремчук-Петьовка* – літературний редактор;
- О. П. Лавринович, О. П. Мазур* – фотографії конференції.

Матеріали подано в авторській інтерпретації.

ISBN 978-617-7617-36-4

- © Автори статей, 2021
- © Національний університет «Львівська політехніка», 2021
- © Судово-вишнянська міська територіальна громада, 2021

*Інноваційні форми розвитку індустрії
туризму і роль інформаційно-комунікаційних
технологій у популяризації історико-
культурних пам'яток туристичної дестинації
Судовошишнянщини*

Юрій ЗІНЬКО, Марта МАЛЬСЬКА, Наталія ТАБАКА
ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ І ЗАНЯТТЯ В СІЛЬСЬКОМУ ТУ-
РИЗМІ: ДОСВІД ЛЬВІВЩИНИ.....163

Мирослав БЛІЕЦЬКИЙ, Любов КОТИК, Євген ТИХАНОВИЧ
ТУРИСТИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ СІЛЬСЬКИЙ НАСЕЛЕНИХ
ПУНКТИВ СУДОВОШИШНЯНСЬКОЇ ТГ.....178

Петро СУХОРОЛЬСЬКИЙ
ЗАСОБИ СТРАТЕГІЧНОГО ФОРСАЙТУ ДЛЯ РОЗВИТКУ
ТУРИЗМУ В НОВИХ УМОВАХ.....196

Наталія ДМИТРИШИН
БРЕНДИНГ ЯК ІНСТРУМЕНТ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОГО
ПОТЕНЦІАЛУ.....203

Марія ПАВЛЮХ
ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПРОСУ-
ВАННІ БРЕНДУ ОТГ: ПОПУЛЯРИЗАЦІЯ ІСТОРИКО-КУЛЬ-
ТУРНИХ ПАМ'ЯТОК ЯК ФОРМИ ІСТОРИЧНОЇ ТА НАЦІО-
НАЛЬНОЇ ПАМ'ЯТІ.....208

Ольга АНІСІМОВИЧ-ШЕВЧУК
ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНА МОДЕЛЬ РОЗВИТКУ
ТУРИСТИЧНОЇ ДЕСТИНАЦІЇ СУДОВОШИШНЯНСЬКОЇ ТГ
ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ.....221

Олеся СЛУЖАЛА
ТУРИЗМ ЯК МОЖЛИВІСТЬ ВИВЕСТИ УКРАЇНУ НА
СВІТОВИЙ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНИЙ РИНОК.....241

Мирослав БІЛЕЦЬКИЙ

*кандидат географічних наук,
доцент кафедри готельно-ресторанної справи та харчових технологій,
Львівський національний університет імені Івана Франка*

Любов КОТИК

*асистент кафедри економічної і соціальної географії,
Львівський національний університет імені Івана Франка*

Євген ТИХАНОВИЧ

*кандидат географічних наук, доцент кафедри фізичної географії,
Львівський національний університет імені Івана Франка*

ТУРИСТИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ СІЛЬСЬКИХ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТІВ СУДОВИШНЯНСЬКОЇ ТГ

Проаналізовано туристичний потенціал сільських населених пунктів Судовишнянської ОТГ. Укладено таблицю природно-географічних і соціально-економічних об'єктів на території поселень, які доцільно використовувати в туристичній діяльності. Означено низький рівень розвитку транспортної й соціально-культурної інфраструктури як обмежувачів розвитку туризму. Запропоновано перспективні напрями туризму (агротуризм, сакральний туризм, історико-культурний туризм, сентиментальний туризм тощо), які доцільно розвивати у громаді. Обґрунтовано доцільність їхнього становлення з метою подолання відставання соціально-економічного розвитку Судовишнянської ОТГ.

тою подолання відставання соціально-економічного розвитку Судовишнянської ОТГ.

***Ключові слова:** туризм, туристичний потенціал, сільські населені пункти, Судовишнянська ОТГ.*

Постановка проблеми. З 2014 року в Україні здійснюється реформа децентралізації головна мета якої — формування ефективного самоврядування і територіальної організації вла-

ди на місцях. Реформа передбачає імплементацію в український соціум європейських стандартів життя, складовими яких є високоякісні та доступні публічні послуги, збалансоване природокористування, підтримка природної й етнокультурної, соціально-економічної мозаїчності, узгодження загальнодержавних інтересів та векторів соціально-економічного розвитку з пріоритетами розвитку громад на місцях, становлення інститутів громадянського суспільства тощо. Важливою складовою реформи є економічна децентралізація, яка передбачає формування конкурентоздатних, інвестиційно привабливих громад з високою ефективністю управлінських рішень на місцях, профіцитом бюджету, збалансованою стратегією довготривалого розвитку, високою стійкістю до соціально-економічних викликів у час глобальної непевності. У цьому контексті дослідження туристичного потенціалу сільських населених пунктів Судовишлянської об'єднаної територіальної громади (СВ ОТГ) є на часі.

Аналіз основних публікацій. Чимало науковців вивчали цю проблему. З історико-краєзнавчого погляду, І. Саган [15] узагальнив краєзнавчо-туристичні ресурси території дослідження; Т. Дмитрасевич [7] детально розкрив історію розвитку м. Судова Вишня та його околиць, внесок видатних вихідців краю у розвиток Галичини та України. З інституційного та економічного погляду, у рамках освітньо-практичної програми «Інтегроване просторове планування для об'єднаних територіальних громад» (упроваджена за підтримки «U-LEAD з Європою») здійснено детальний SWOT-аналіз Судовишлянської міської об'єднаної територіальної громади, визначено економічні сценарії її розвитку та сформовано візію громади [16]. Запропоновано перспективні напрямки розвитку сфери туризму на рівні новостворених громад [2; 3; 12], означено доцільність оцифрування і представлення у віртуальному просторі туристичних об'єктів краю [1, 8].

Мета дослідження. Розкрити туристичний потенціал сільських населених пунктів СВ ОТГ, обґрунтувати доцільність розвитку нових видів туризму у громаді з метою подолання відставання її соціально-економічного розвитку, розв'язання проблеми депопуляції та обезлюднення краю, збереження місцевої етнокультурної спадщини і ментального простору.

Виклад основного матеріалу. До складу СВ ОТГ входять 18 сільських населених пунктів та місто Судова Вишня, яке виконує функції адміністративного центру громади. У сільських населених пунктах громади проживає 42,7 % її мешканців, більша частина яких – особи середнього (57,4 %) і старшого віку (23,8 %) [16; 17]. З 18 сіл СВ ОТГ 12 є малими за людністю (наприклад, с. Мала Діброва, 24 ос.), 5 – середніми, 1 – велике (с. Борятин, 2 791 ос.).

За часом заснування більшість сільських населених пунктів громади належать до польського періоду (наприклад, с. Дидятичі – 1390 р.; с. Кульматичі – 1391 р.); у советський період виокремлено п'ять населених пунктів (с. Велика Діброва, с. Мала Діброва, с. Княжий міст, с. Загороди, с. Заріччя). Села громади є компактними, переважно малолюдними; характеризуються депопуляцією і старінням населення; переважанням у статеві-віковій структурі жіночого населення, у міграційних процесах – еміграцією та високою сезонною трудовою міграцією (особливо на сільськогосподарські та будівельні роботи до Польщі). У структурі зайнятості населення переважає працевлаштування у сфері послуг (освіта, адміністративні послуги, торгівля) і сільському господарстві. Частка самозайнятого населення невисока (найбільше самозайнятих осіб у с. Довгомостиська – 28 ФОП і с. Борятин – 31 ФОП).

Села СВ ОТГ вигідно економіко-географічно розташовані – розміщені у 30–40 кілометровій прикордонній зоні з Польщею і переважно на відстані однієї години автотранспортної доступності до обласного центру м. Львова. Найближче до центру – громади с. Новосільці, с. Борятин; на периферії – с. Волостків, с. Малі Мокряни, с. Великі Мокряни, с. Княжий Міст, с. Дмитровичі, с. Довгомостиська, с. Мала Діброва, с. Велика Діброва, с. Вовчишовичі.

У природо-географічному плані громада в Зовнішній зоні Передкарпатського прогину, яка утворилася в середньому і верхньому міоцені (тортон і сармат) [14]. Це Надсянська моренно-зандрово-алювіальна рівнина річкових долин Завадівки, Шкла, Вишні. Абсолютні висоти на широких, плоских, злегка хвилястих межиріччях досягають 230–250 м. Залишки морени з великими валунами на межиріччях (передмістя Судової Вишні) свідчать про цілковите перекриття материкового льодовика Надсянської рівнини.

Сянсько-Дністровська вододільна увалисто-горбиста височина займає середню частину Сянсько-Дністровського межиріччя, де проходить Головний Європейський вододіл з абсо-

лютними висотами до 340 м [9; 14]. Височина простягається від долини р. Вирви на заході до правобережжя р. Вишні на сході.

На півночі Вододільна височина утворює уступ до Надсянської рівнини, що простягається в напрямку Городок—Судова Вишня—Мостиська. У південній частині вододільне пасмо розчленоване долинами на окремі височини, зокрема Вишенську (327 м). Долини мають меридіональний і субмеридіональний напрямки. Більшість рік на території сіл громади тече на північ. Для морфології долин характерне чергування озероподібних розширень із вузькими крутосхилими відрізками.

На території сіл громади невеликі площі зайняті сосновими і сосново-буковими лісами; на місці колишніх дубово-грабових і букових лісів — сільськогосподарські угіддя.

На рівнинній частині території переважають заплавні, низовинні та суходільні (міжрічкові) луки, у низинах — болотисті луки.

Загалом, Надсянський природний район [14] має виразну південну межу окреслену долиною р. Вишня, лівий схил якої високим крутим уступом піднімається над улоговиною зайнятою долинами рік Вишня, Віжомля, Шкло. Східна його межа невиразна, її доводиться проводити умовно по лінії м. Судова Вишня — с. Княжий Міст — с. Родатичі — с. Добростани.

З економіко-географічного погляду села СВ ОТГ характеризуються агро- та сільськогосподарською спеціалізацією, мають низькі показники залучення іноземних і внутрішніх інвестицій, високий показник безробіття населення. Перспективи їхнього розвитку вбачаються у створенні нових центрів економічного зростання агровиробничого, відпочинково-рекреаційного, туристичного профілю. Останньому сприяє як історична спадщина території дослідження, так і наявна соціальна інфраструктура й атрактивні природно-географічні об'єкти.

Для розкриття туристичного потенціалу сільських населених пунктів СВ ОТГ проведено польове дослідження, за результатами якого укладено таблицю, що містить: загальні відомості про поселення (площа, людність, час заснування); головні природно-географічні об'єкти, які можуть бути залучені в туристичну діяльність і рекреацію; соціально-економічні об'єкти, що формують наявну або потенційну туристичну інфраструктуру чи самостійно виступають об'єктами туризму (музеї, сакральні об'єкти, заклади освіти, дозвілля, ресторанного господарства, транспортно-логістичні центри тощо); функціонуючі туристичні атракції, рекреаційно-відпочинкові комплекси, осередки розвитку й популяризації туризму і краєзнавства на місцях тощо (табл. 1).

Таблиця 1
Характеристика сільських населених пунктів Судовишинянської ОТГ

Назва поселення, (рік заснування)	Площа, км ²	Населення, осіб (густота населення, ос/км ²)	Природно-географічні об'єкти	Соціально-економічні об'єкти	Примітки
Довгомостиська (1589)	1,0	775 (775)	Стави, соснові й змішані ліси	Відділення Нової пошти, НВК І-ІІ ст. (ємність – 150 ос., 111 уч., 9 класів, 14 працівників), дитячий майданчик, Церква Воздвиження Чесного Хреста (1908, проєкт В. Нагірного), кав'ярня, ФАП, Народний дім, магазини,	Товариство Мисливців та рибалок; готель «Шервуд»; в школі діє туристично-краєзнавчий гурток, функціонує фермерське господарство Хляня Г.В.
Борятин (1440)	6,0	2791 (361)	р. Глинець, природні озера, соснові ліси	НВК І-ІІ ст. (ємність – 220 ос., 202 уч., 10 класи, 17 вчителів), 2 Церкви Успіння Пресвятої Богородиці, кав'ярня, статуя Матері Божої, Народний дім, бібліотека, стадіон, Амбулаторія сімейної медицини, відділення Нової пошти, відділення України пошти, магазини, кафе-бар «Софія», кафе «Дукат»,	Музей-садиба родини Антоничів, похований В. Антонич-Кот, відпочинковий комплекс «Сосновий бір», через поселення проходить туристичний маршрут, що веде до Яворова, проходить автомобільна дорога місцевого значення Судова Вишня-Борятин-Віжомля-Яворів
Княжий Міст (1940)	0,6	671 (1118)	Княжі озера, р. Раків, соснові і змішані ліси	Залізнична станція (електротранспорт), автошлях міжнародного значення М-11, Церква Різдва Пресвятої Богородиці (1992), братська могила Січових Стрільців, ЗОШ І ст. (ємність – 60 ос., 12 уч., 3 вчителі), магазин	База відпочинку «Княжі озера»,

Новосільці (1940)	0,3	364 (1213)	р. Раків, стави, соснові і змішані ліси	Проходить автошлях міжнародного значення М-11, продуктовий магазин	Походить воевода Перемишля Дмитро Делько (-1349); вояк УСС Йосип Губаль; історик Т. Дмитрасевич; в школі діє туристично-краєзнавчий гурток, проходить автодорога місцевого значення Судова Вишня-Дмитровичі-Дилатичі-Шипатровичі-Малі Мокряни-Острів-Самбір
Дмитровичі (1461)	1,3	535 (411)	стави, р. Вишня, змішані ліси	Церква Св. Миколая (1655), Дзвіниця церкви Св. Миколая, пам'ятний хрест на честь 50-річчя скасування панщини (1898), ЗОШ І-ІІ ст. (ємність – 90 ос., 74 уч., 9 класів, 15 вчителів), Народний дім, магазини, Фермерське господарство «Шеврет»	
Волостків (1462)	1,8	612 (340)	озера, г. Вушковця, урочище Фільварок, Бручевиський ліс	ЗОШ ІІ ст (46 уч., 7 класів, 10 вчителів), Церква Св. Івана Хрестителя (1910), придорожня скульптура Св. Яна Непомуки, 3 каплиці, Народний дім, 5 магазинів, 2 сталіони	Гробниця - каплиця сім'ї Уланецьких; є місцева футбольна команда; наявна розширена інформація про село у Вікіпедії
Загороди (1945)	0,2	112 (560)	р. Вишня, озера	Магазин	
Заріччя (1940)	1,3	92 (71)	р. Вишня	Залізнична станція (електропорт), ЗОШ І ст. (28 уч., 4 класи, 4 вчителі), Народний дім, Церква Церква Св. Петра і Павла	
Дилатичі (1390))	1,4	347 (248)	Озера, змішані ліси	Церква Різдва Пресвятої Богородиці (ПЦУ, 1778), пам'ятний хрест при в'їзді у село, могила Січових Стрільців, Пам'ятник на честь скасування Панщини (1899), Народний дім, магазин, відділення Укрпошти, стадіон, мешканці мають пасіки	До II Світової війни була єврейська громада; на 1939 р. проживало 1150 ос.; будівля-палац Фредеріка Руппа згорів у 40-рр. XX ст.; наявна розширена інформація у Вікіпедії, проходить автодорога на Самбір

Вовчищовичі (1436)	1,4	603 (430)	Стави, мальовничі краєвиди, ландшафти, природні краєвиди	НБК І-ІІІ ст. (96 уч, 10 класів, 17 вчителів), соціальний гуртожиток, дитячий майданчик, ФАП, Народний дім, Могила Січових Стрільців, 2 Церкви Св. Іллі (УГКЦ, 1909, дерев'яна; цегляна ПЦУ), пам'ятник на честь скасування панщини біля церкви (вапняк, 1898 р.), магазин, стадіон	Функціонує підприємство "Агро Буськ"
Кульмалічі (1391)	0,4	82 (205)	г. Когут, озеро «Став», притока р. Вишня	Церква Успіння Пресвятої Богородиці, стадіон	
Велика Діброва (1946)	0,3	80 (266)	Став, змішані лісові насадження	Візнана торгівля	
Мала Діброва (1946)	0,3	24 (80)	Озеро, стави, змішані лісові насадження	Візнана торгівля	
Малі Мокряни (1441)	7,4	407 (55)	стави, змішані ліси,	2 Церкви апостола свангеліста Іоана Богослова (ПЦУ, 1855; УГКЦ, 2002), каплиця, Народний дім, І магазин «Продукти», розвинута візнана торгівля,	Є сайт села (https://malimokriany.ucoz.ua/); функціонує місцева футбольна команда; у господарстввах людей багато коней, проходить туристичний маршрут, що веде до р. Дністер, проходить автодорога на Самбір

Великі Мокряни (1734)	4,9	192 (39)	р. Вишенька, 3 озера, змішані ліси	ЗОШ I-II ст. (40 уч, 5 класів, 9 вчителів), Церква Воздвиження Чесного Животворного Хреста (1937, проєкт В. Нагірного), Народний дім, бібліотека, відділення Укрпошти, розвинута виїзна торгівля	Багато закинутих старих дерев'яних будівель; мешканці ведуть натуральне господарство, продають надлишки с/г продукції, проходить автодорога на Самбір
Берці (1648)	0,7	26 (37)	Змішані лісові насадження	Виїзна торгівля	
Макунів (1466)	11 46	404 (35)	Озеро, пригорта р. Вишенька, змішані лісові насадження	Церква Св. Даниїла Стовпника (1880), Дзвіниця Церкви Св. Даниїла Стовпника (1881), каплиця, магазин	На кладовищі є поховання 3 парохів села; наявна розширена інформація у Вікіпедії
Шипорівчичі (17 ст.)	4,9	92 (19)	Став, змішані лісові насадження	Церква Св. Йосафата (17 ст, 1913 р.), Дзвіниця Церкви Св. Йосафата (1913), статуя Матері Божої, закинутий магазин	

Укладено за : [4-7, 17, 18; результати власних польових досліджень].

Установлено:

➤ туристичний потенціал більшості сіл СВ ОТГ сформований природно-географічними (ландшафти (рис. 1), водні об'єкти (стави, озера, ріки)) та історико-культурними об'єктами (місця історичних подій, сакральні споруди, місця сентиментальної пам'яті тощо);

➤ туристичний потенціал сіл громади слабо диверсифікований і переважно сформований одиничними об'єктами (сакральна споруда (рис. 2), природний об'єкт, ландшафтний краєвид (рис. 1) тощо). Винятком є с. Дмитровичі, с. Довгомостиська, с. Борятин, де розміщені об'єкти, які формують цілісні локальні туристично-екскурсійні центри.

Рис. 1. Краєвиди СВ ОТГ

Наприклад, у с. Дмитровичі туристичною дестинацією історико-культурного, сакрального туризму є Церква Св. Миколая (1655) (рис. 2), дзвіниця та пам'ятний хрест на честь 50-річчя скасування панщини (1898); агротуризму — фермерське господарство «Шеврет».

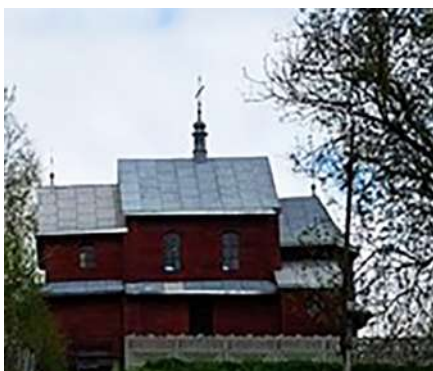
Церква Св. Миколая у с. Дмитровичі — пам'ятка монументальної сакральної архітектури національного значення, дерев'яна, складена без єдиного залізного цвяха з дубових брусів, тризубна, одноверха, компактна з широким піддашшям, з первинною, до сьогодні збереженою, дубовою підлогою. У церкві збережено 4-ярусний іконостас 1647 р. пензля «маляра Федора з Вишні» [6], церковні книги XVII–XVIII ст., з яких особливо цінним є «Апостол» (1630), видрукований у друкарні

с. Вовчищовичі

с. Великі Мокряни

с. Шишоровичі

с. Дмитровичі

Спиридона Соболя (м. Київ). Дзвіниця споруджена пізніше від церкви за зразком оборонної башти, яка з усіх боків має по три вікна. Церква і дзвіниця оточені автентичною дерев'яною огорожею (1816), яка покрита двоспадовим дахом, має центральну вхідну браму і дві бічні хвіртки. Огорожа є туристичною дестинацією, оскільки її аналогів практично немає на теренах Галичини.

Фермерське господарство «Шеврет» спеціалізується на виробництві козиного сиру за традиційною французькою технологією; є прикладом бельгійської інвестиції в економіку громади; для туристів надає послуги з ознайомлення з технологією виробництва сиру та відвідування виробничих цехів, дегустації фермерської продукції, контактної взаємодії з тваринами на фермі, продажу сільськогосподарської продукції власного виробництва.

Дестинацією с. Довгомостиська є церква Воздвиження Чесного Хреста (1908), яка споруджена на місці дерев'яної, тризубної, одноверхньої парафіяльної церкви XVII ст. Автором її проекту став Василь Нагірний (1848–1921), який також спроектував церкву Воздвиження Чесного Животворного Хреста (1937) у с. Великі Мокряни. Церква с. Довгомостиська за планом хрещата, одноверха, з аркасним поясом, що прикрашає стіни та є авторським знаком церковної архітектури В. Нагірного.

Готель «Шервуд» розміщений на березі озер с. Довгомостиська, надає послуги туристам з відпочинку (купання в природних озерах, риболовля, огляд лісових краєвидів та збір грибів, верхова їзда, велопрогулянки, футбол тощо) та оздоровлення (фітосауна, римська лазня, фінська сауна, трав'яні чаї та настої, спа-процедури та ін.).

Ресторан «Колиба» готельно-ресторанного комплексу «Шервуд» спеціалізується на традиційній українській кухні, яка доповнена авторськими рецептами страв і настоянок. Розробка 3D-туру територією готельно-ресторанного комплексу сприяє популяризації туристичного потенціалу с. Довгомостиська, зокрема і Судовишнрянщини загалом, представлення поселення/громади на віртуальній туристичній карті світу.

Дестинацією с. Борятин є Музей-садиба родини Антоновичів, який відкритий на обійсті батьків поета і входить (філія) до Львівського музею історії релігії. Тематичні екскурсії в ньому проводить ст. наук. співробітник Ольга Дядинчук, яка розкри-

ває родинне, духовне, сподвижницьке життя отця-пароха Василя Антонича та дитячі роки поета-містика, прозаїка, перекладача, літературознавця Богдана-Ігоря Антонича.

➤ природно-географічні об'єкти туризму в населених пунктах однотипові (озера, рівнинні краєвиди, соснові ліси), із слабвираженою регіональною унікальністю, що спричинює потребу формування додаткової туристичної інфраструктури з метою стимулювання туристично-рекреаційної діяльності;

➤ цікавими для туризму є зразки дерев'яної сакральної архітектури: церква Св. Миколая в с. Дмитровичі, церква Св. Йосафата в с. Шишоровичі та ін., що в перспективі можуть стати туристичними дестинаціями громади. На їхній основі не завадить розробити тематичний туристичний маршрут «Дерев'яна сакральна архітектура Судовишнянщини», який матиме попит як у вузькоспеціалізованих професіоналів (архітектори, культурологи, теологи тощо), так і в широкого кола поціновувачів автентичної культури;

➤ низький розвиток туристичної інфраструктури – транспортно-логістичні осередки, інформаційні туристичні центри, інформаційні вказівники – стримує комерціалізацію туристичного потенціалу сіл громади;

➤ негативно на використання туристичного потенціалу впливає низький рівень розвитку транспортної інфраструктури (немає доїзду до поселення громадським транспортом, інтервал руху між центром громади і селами – 6-7 год. і більше), стан покриття автомобільних доріг (рис. 3), відсутність закладів громадського харчування, торгівлі, стабільного Інтернет та мобільного зв'язку тощо;

➤ туристичний потенціал сіл громади мало представлений в інформаційному просторі України (Uk.Wikipedia, Google maps, Maps Me), відсутній в англomовному інформаційному просторі (En.Wikipedia).

З метою ефективного використання туристичного потенціалу СВ ОТГ доцільно:

➤ розвивати зелений і агротуризм у периферійних селах громади (с. Великі Мокряни, с. Малі Мокряни, с. Берці, с. Мала Діброва) з орієнтацією на використання для потреб туристів надлишків продукції натурального сільськогосподарського виробництва та в поселеннях, де функціонують фермерські господарства (с. Дмитровичі, с. Вовчишовичі, с. Довгомостиська);

Рис. 3. Стан інфраструктури с. Шишорівці СВ ОТГ

► популяризувати історико-краєзнавчий туризм – усі поселення СВ ОТГ: доцільно застосовувати ідею Т. Дмитрасевича, який в історії краю виділяв «золотий» (києворуський), «срібний» (польський та річпосполитий) і «залізний» (австрійський) періоди історії [7]. Для кожного з них доцільно розробити тематичні одноденні туристичні маршрути селами громади;

► сприяти становленню й популяризації історико-культурного туризму, націленого на ознайомлення з дерев'яною сакральною архітектурою краю (церква Св. Йосафата, с. Шишоровичі (1910), яка була перенесена з м. Судова Вишня; Церква Св. Миколая, с. Дмитровичі (1655) та ін.);

► розвивати сентиментальний туризм, особливо в поселеннях, де проживали до Другої світової війни великі польські, єврейські громади (с. Дидятичі, с. Довгомостиська). Об'єктами цього туризму будуть кладовища, давні житлові будівлі, сакральні споруди поселень, краєзнавчі кімнати-музеї на базі шкіл, народних домів тощо;

► формувати туристичну інфраструктуру для розвитку туризму вихідного дня – риболовля на численних озерах і ставках сіл громади; кінний туризм – с. Малі Мокряни, с. Великі Мокряни; відпочинок на квадроциклах; орнітологічний туризм; тематичний екскурсійний туризм тощо;

► популяризувати рекреаційний потенціал туристичних баз громади – відпочинковий комплекс «Сосновий бір» (с. Борятин), база відпочинку «Княжі озера» (с. Княжий Міст), готельно-ресторанний комплекс «Шервуд» (с. Довгомостиська);

► організувати тематичні фестивалі в селах громади («Фестиваль вишиванок» у с. Дидятичі; «День капелюха» с. Дмитровичі, «Пісенна козаччина» в с. Малі Мокряни та ін.) та спортивні дійства (футбольні матчі (с. Малі Мокряни, с. Шишоровичі та ін.), спортивні забави тощо);

► використовувати орієнтацію транспортних шляхів громади для розроблення туристичних турів (VELO-, автомобільних) вихідного дня, екскурсійного туризму. Наприклад, «Північний туристичний маршрут»: уздовж автомобільної дороги місцевого значення Судова Вишня – Борятин – Віжомля – Яворів; «Південний туристичний маршрут»: уздовж автомобільної дороги місцевого значення Судова Вишня – Дмитровичі – Дидятичі – Шишоровичі – Малі Мокряни – Острів – Самбір; «Східний туристичний маршрут»: уздовж автошляху міжнародного

значення М-11 Судова Вишня – Новосільці – Княжий Міст – Городок – Львів;

➤ посилювати представлення туристичних об'єктів СВ ОТГ у віртуальному просторі шляхом створення і наповнення сторінок сіл громад в Uk.Wikipedia, En.Wikipedia, Pl.Wikipedia, локалізації дестинацій на Google maps, Maps Me;

➤ розробити і презентувати на туристичній карті світу віртуальні тури територією громади. Оцифрування атрактивних об'єктів Судово-Вишнянщини дасть змогу: зацікавити реально (фізично) відвідати громаду поціновувачів природної мальовничості краю, тишини і повільного розміреного способу життя, долучення до автентичного сільського господарства; прихильників сакрального мистецтва, дерев'яної архітектури, історичної спадщини [1]; дослідників повсякденного життя мешканців території; залучити потенційних інвесторів туристичної, готельно-ресторанної сфери; популяризувати на глобальному рівні, через відкритість до світу, туристичний потенціал громади; зберегти (інформаційно) історико-культурні пам'ятки для майбутніх поколінь; розширити коло дослідників історико-культурної спадщини краю;

➤ укласти, наповнити і представити в мережі Internet інтерактивний каталог/сайт туристичних дестинацій громади, який би містив: назву об'єкта, тип об'єкта, короткий змістовий опис, фотографії, геолокацію на Google maps тощо. Це дало б змогу туристам, які подорожують індивідуально, укласти туристичні маршрути, максимально охоплюючи об'єкти зацікавлення на території громади;

➤ формувати туристичну культуру у СВ ОТГ шляхом організації на базі шкіл краєзнавчо-туристичних гуртків, народних домів – спільнот краєзнавців.

Висновки. Туристичний потенціал СВ ОТГ достатній для розвитку туризму, представлений природно-географічними та історико-культурними об'єктами, з-поміж останніх домінують сакральні споруди. Атрактивні об'єкти слабо диверсифіковані та переважно поодинокі розміщені в сільських поселеннях громади. Брак належного представлення дестинацій у віртуальному просторі, низький рівень розвитку транспортно-логістичної сфери і сфери громадського харчування деструктивно впливають на використання туристичного потенціалу сільських населених пунктів СВ ОТГ. Формування цілісних локальних

туристично-екскурсійних центрів приурочено до с. Дмитровичі, с. Довгомостиська, с. Борятин, де є синергія історико-культурних об'єктів із закладами відпочинку і дозвілля. Перспективи використання туристичного потенціалу СВ ОТГ вбачаються у диверсифікації туристичної діяльності (агротуризм, сільський туризм, екскурсійний туризм, орнітологічний туризм тощо), модернізації транспортної інфраструктури, створення інфраструктури закладів готельного і ресторанного господарства, популяризації потенціалу громади у віртуальному просторі.

Список використаних джерел

1. Білецький М. І. Віртуальний туризм як можливість популяризації історико-культурних пам'яток Сколівського району Львівської області / М. Білецький, Л. Котик // Історико-культурний потенціал Городоччини: стан та перспективи розвитку туристичної дестинації : зб. матер. VII регіональної наук.-практ. конф. (Львів–Городок 21–22 березня 2019 р.). – Львів : ЛІЕТ, 2019. – С. 187–194.

2. Білецький М. І. Карпатсько-Подільський рекреаційний район України: сучасний стан і перспективи розвитку / М. І. Білецький, Л. І. Котик / Туристичні послуги на світовому ринку як фактор розвитку міжнародного туризму : зб. матер. Міжнар. наук.-практ. конф. (Львів, 10 травня 2018 р.). – Львів : ЛІЕТ, 2018. – С. 244–255.

3. Білецький М. І. Туризм як інноваційний вектор розвитку господарства Львівської області / М. Білецький, Л. Котик // Сучасні проблеми розвитку туризму в Україні : зб. матер. міжнар. наук. практ. конф. (Львів, 16 травня 2019 р.). – Львів : Галич-Прес, 2019. – С. 77–87.

4. Відкрита школа України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://open-school.uspishnemisto.com.ua/schools/46224>.

5. Головне управління статистики у Львівській області [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.lv.ukrstat.gov.ua>.

6. Дерев'яні церкви Західної України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://decerkva.org.ua>.

7. Дмитрасевич Т.А. Благословляю вишенські стежини.../ Т. А. Дмитрасевич. – Т. 1. – Львів : Вид-во ЛНУ, 2016. – 421 с.

8. Котик Л. І. Виклики туризму Львівської області в умовах «коронавірусного холоду» / Л. І. Котик // Соціально-гуманітар-

ний вісник : зб. наук. праць. — Харків : Новий курс, 2020. — Вип. 35. — С. 141–142.

9. Львівська область: природні умови та ресурси: монографія / за ред. М. М. Назарука. — Львів : Вид-во Старого Лева, 2018. — 592 с.

10. Малі Мокряни [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <https://malimokriany.ucoz.ua>.

11. Міністерство розвитку громад та територій України [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <https://www.minregion.gov.ua>.

12. *Панько О.* Перспективні напрямки розвитку туризму в м. Городок Львівської області // Історико-культурний потенціал Городоччини: стан та перспективи розвитку туристичної дестинації : зб. матер. VII регіональної наук.-практ. конф. (Львів–Городок 21–22 березня 2019 р.). — Львів : ЛІЕТ, 2019.

13. Прадідівська слава: українські пам'ятки [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <https://www.pslava.info>.

14. Природа Львівської області / за ред. К. Геренчука. — Львів, 1972. — 152 с.

15. *Саган І.* Мостищина: краєзнавчі розмаїтості / І. Саган. — Мостиська, 1994. — 48 с.

16. Судовишлянська міська ОТГ [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <https://hromada.canactions.com/sudovovyshnianska>.

17. Судовишлянська ОТГ: короткий огляд громади [Електронний ресурс]. — Режим доступу : https://auc.org.ua/sites/default/files/1_sudovovyshnyanska_otg.pdf.

18. Google Maps [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <https://www.google.com/maps>.

19. UA.IGotoWorld.com — туристичний портал про Україну [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <https://ua.igotoworld.com/ua> (дата звернення: 10.05.2021).

Myroslav BILETSKYI

*PhD in Geographical Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Hotel And Restaurant
Business And Food Technology,
Ivan Franko National University of Lviv*

Liubov KOTYK

*Assistant Professor at the Department of
Economic and Social Geography,
Ivan Franko National University of Lviv*

Yevhen TYKHANOVYCH

*PhD in Geographical Sciences, Associate Professor, Associate
Professor at the Department of Physical geography,
Ivan Franko National University of Lviv*

**TOURIST POTENTIAL OF RURAL SETTLEMENTS
OF SUDOVYSHNYANSKA OTG**

Tourist potential of rural settlements Sudovovyshnyanska OTG analyzed. Table of natural-geographical and socio-economic objects on the territory of settlements which should be used in tourism was concluded. Low level of development of transport and socio-cultural infrastructure as limiters of tourism development determined. Promising directions of tourism (agritourism, sacred tourism, historical and cultural tourism, sentimental tourism, etc.) was offered, which should be developed in the community. Expediency of their formation in order to overcome the lag of socio-economic development the Sudovovyshnyanska OTG reasoned.

Keywords: *tourism, tourist potential, rural settlements, Sudovovyshnyanska OTG.*

Публікація на головній сторінці Львівської обласної державної адміністрації про проведення науково-практичної конференції «Туристичний потенціал Судово-Вишнянської територіальної громади Львівської області: стан і перспективи розвитку»

У Судовій Вишні обговорили перспективи розвитку туризму в місцевій громаді

17 травня 2023р., Ночини. Управління туризму та курортів, Прес-служба ОДА

Поділитися 3 Tweet Поділитися 12

У суботу, 15 травня, в Судовій Вишні відбулась науково-практична конференція. Тематика: «Туристичний потенціал Судово-Вишнянської ТГ Львівської області: стан та перспективи розвитку». На основі конференції планують видати збірник за матеріалами учасників зустрічі.

«Тисячі те, що для громад є пріоритетів є туризм, в якому бачать подальший розвиток. З нашого боку, ми готові приймати з туристичним бізнесом в рамках проекту «Експедиція громад: фокус на туризм» у Судово-Вишнянську громаду для того, щоб детальніше розкрити туристичний потенціал, напрацювати певні стратегічні інструменти та відповідно скласти програму турів, які увійдуть до переліку маршрутів Львівщиною», - звернувся до громади заступник начальника управління туризму та курортів Львівської ОДА Тарас Позимський.

У рамках заходу гості навідалися до козиної ферми «Шеврет» у с. Дмитрівці, оглянули пав'ячу архітектуру національного значення дерев'яну церкву Св. Миколая, музей історії міста Судова Вишня, де виступав Іван Бранко, коли балотувався до австрійського парламенту та музей-садибу родини Антонічів у с. Бортинки.

Наукове видання

**ТУРИСТИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ СУДОВОВИШНЯНСЬКОЇ
ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ:
СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ**

**Збірник матеріалів науково-практичної конференції
м. Судова Вишня
15 травня 2021 року**

Відповідальний редактор
О. З. Анісімович-Шевчук

Літературний редактор
О. П. Яремчук

Підписано до друку
Формат 60x84/16 Ум. друк аркушів 20,09
Папір офс. Друк офс.
Гарнітура Times New Roman
Тираж 100 прим. Зам. № 45

Друк ПП «Ощипок М.М.»
Адреса: м. Львів, вул. С. Бандери, 45
Свідоцтво серія Б № 670155 від 30.05.12 р.
тел: +380975818791
e-mail: ommzmik@ukr.net